

Күмер түгел, баш житми

ФӘНИЯ
ӘХМӘТЖАНОВА

Министрліктердің колле-
гия дип аталған зур жыныс
гадәттә бертөрлерек үтә.
Хәер, аның көн тәртибе дә
шулайрак бит инде: нинди-
дер чорга исәп-хисап ясау
һәм киләкәк көннәргә план-
нар кору. Э менә Татар-
станның Урман хұжалығы
министрлігі бу юлы баш-
карақ оештырган.

Мин үземчә мона "ике
куянның койрығын берғылуы
тоту" дип бәй бирдем. Яғни
мәсәлән, гадәт буенча саннар-
га корылған жыелышы да утте,
әмма иң мәһиме республи-
каның барлық урман хұж-
алыкларыннан килгән участок
урманчыларының соңғы ара-
ларда булган яңалықтарны үз
кузләре белән күреп, тиешле
чынның ошында мәжбүрлана
чорнап китүләре иде.

Без гадәттә берәр нәрсәне
белмәгән кешеге: "Син нәрсә,
урманда устесме әллә?" – дип
әйтергә яратабыз. Заманасы-
на күрә, Наил Гамбәрович бу
гыйбарәне искеlek калдығы
буларак бетереп атты. Ком-
пьютер артында эшләп утыру-
чы участок урманчысы Илнур
Кәшәфиевне сораулар белән
кумеп ташлады. Яңа техноло-
гияләр буенча гына түгел, агач
токымнары, үзе эшләгән участокта
урман составы, белгеч-
лек алып чыккан уку йортла-
ры дисенме – берсе дә калма-
ды, Урман кодексын да "акта-
рып" алды, кул астындагы
компьютерның ниләр белән
"тулганы" да қызықсындырыды
аны. "Һәр урманчы мондый
сорауларга төnlә уятып сора-
салар да тотлықмыйча жавап
бираергә тиеш," – диде ул, "им-
тиханнан" канәгать калып:

"Соңғы арада гына 220 ком-
пьютер алдык. Кирәк булса, та-
гын мөмкинлегебез бар. Эшли
белмәсәгез, курслар оешты-
рабыз, өйтәтбез.

Э менә янғынга каршы кө-
рәш буенча Татарстан урман
хұжалығын Россиянең башка

Татарстан Урман хұжалығын Россиянең башка тәбәккләренә дә үрнәк итеп куялар

тәбәккләренә үрнәк итеп кую-
ларына күнегеп барабыз бу-
гай инде. Министр үзе дә фор-
сат чыккан саен: "Яхшы хұжа
янғынны булдырмыр кала ул,
яхшы сундергәне аның чын
хұжа түгел", – дип әйтергә
яратा. Димәк, әзерлек чыннан
да шәп. Хәер, болай да ышан-
дырылар. Өр-яңа жиһазлар
урнаштырылған янғын-химия
станциясенә көргәч, Наил
Гамбәрович жа瓦аплы хәzmәт-
кәрдән: "Тұлсынча жиһаз-
лап бетеру өчен тағын нәрсә-
ләр житешми?" – дип қызық-
сынды. Югысса сорап калыр-
га менә дигән җәй бит инде.
Юқ, тегесенә-мөнисына күз
аттылар, ық-мық килдәләр, ә
бастирып сорарага берәр жи-
тешмәгән әйберне таба алма-
сылар булса киräk.

Эшләр әнә шулай үн бар-
сын өчен хәзәр бер генә өлкә-
дә дә алма пешкәнне, өзелеп
төшкәнне көтеп ята торған
түгел. Урманга да кагыла бу.

Столбищедагы агач әшкәрту
цеҳында юл тотуыбыз да шул
жәһәттән иде. Гажәп, безне
монда бер тәркем галимнәр
каршы алды. Тәжрибә үткә-
реп ятышлары икән. Эшкәр-
телгән агачтан газ һәм мазут
белән эшләүче котельный-
ларда ягу өчен сыек мазут
һәм күмер әзерлиләр.

– Бу бик отышлы, – дип ан-
латты безгә техник институт-
тан килгән Андрей Грачев. – Нефть запасы азая бара, ә
агач белән беркайчан да ан-
дый проблема булмаячак. Алай гына да түгел, мондый
житештеру урманнарны кар-
тайған агачлардан чистарту
процессын тизләтә. Икеләтә
файда дигән суз. Алга таба бу
мазутны юл хұжалығында,
авиатөзелешләрдә файдала-
нылар дип өметләнбез.

Россиядә әлегә мондый
мазутны Санкт-Петербургта,
Мәскәүдә, Архангельскида
житештерәләр икән.

– Без микрозаводлар төзү
яғында, чөнки агач ташу өчен
киткән юл чыгымнары аның
үзкыйммәтен арттырачак, – ди
галимнәр. Димәк, бу эшне һәр
урман хұжалығында жәелде-
реп жибәрергә мөмкин дигән
суз бит бу. Министр хәтта шун-
даук: "Иә, әйтегез, кем шөгиль-
ләнергә тели? Ярдәм итәбез", –
дигән чакыру белән дә чыкты.
Ә агач күмере житештеру це-
хында: "Безгә күмерне Санкт-
Петербургтан, Архангельски-
дан кайтаралар", – дигән суз-
ләрне ишеткәч, арада, безгә
күмер түгел, баш житми икән,
диуенләр булды.

Әлбәттә инде, нәрсәгә генә
тотынса да, урманчы беренче
чиратта урман үстерә белергә
тиеш. Урман хұжалығы мини-
стры урынбасары Харис Мусин
бу үнайдан: "Революция е-
ка дәр фәнни әш белән шөгиль-
ләнмәгән кешене урманга әшкә
алмаганнар", – дияргә яратা.
Кандидатлық диссертациясен

ялаганда үзе үстергән урман-
нар буйлап озак йөртте ул кол-
легаларын. Үз вакытында кар-
шылыклар да күп булган. Урман
кодексына туры килмәгән хи-
лафлыklar да эшләгән. Эмма
барыбер дөреслекне исbatла-
ган. Аның Матюшинодагы пи-
томник турында сөйләр сузлә-
ре дә күп булды. Харис Гайнет-
диновиç кайсы агачны ничек
үрчтүләре турында сөйләгән-
да: "Менә бу агачның орлығын
Санкт-Петербургта паркта йөр-
гәндә кесәмә салып куйган
идем. Үтүртүп күйдик та, шун-
нан, күрегез эле, ничек үрчеп
китте. Агачларны төрләндеру-
нен бер авырлығы юк", – дигән
иде.

Шул арада читтәге агачка
кузем төште. Урманчылар
дәррәү килеп нәрсәдер жыя.
Нинди жимеш икән дисәм, ор-
лығы өлгергән икән. Шуны
кесәгә шудыралар. Менә шун-
нан соң мондый чараның фай-
дасы тими дип кара инде син!